

O'RTA OSIYODA IJTIMOIIY VA GUMANITAR TADQIQOTLAR-Jurnali 1-son. 3-qism. Noyabr-2025

Interaktiv darslar orqali ijodiy tafakkur va tasavvur qobiliyatini rivojlantirish

Usmonov Umid Farxodovich

Navoiy davlat universiteti

“Tasviriy san’at va muhandislik grafikasi” – ta’lim yo‘nalishi

2-kurs talabasi

Anotatsiya: Ushbu maqola 5–7 sinf o‘quvchilarida interaktiv darslar orqali ijodiy tafakkur va tasavvur qobiliyatini rivojlantirishning pedagogik va metodik jihatlarini o‘rganadi. Tadqiqotda interfaol metodlar, multimedia vositalari, raqamli platformalar va loyiha asosidagi mashg‘ulotlar orqali o‘quvchilarning badiiy tafakkuri va vizual idrokni rivojlantirish usullari ko‘rib chiqiladi. Interaktiv darslar o‘quvchilarga mustaqil fikrlash, ijodiy qarorlar qabul qilish va o‘z ishlarini tanqidiy baholash imkonini beradi. Shu bilan birga, bu yondashuv o‘qituvchiga individual yondashuvni ta’minlash, o‘quvchilarning ijodiy salohiyatini kuzatish va dars jarayonini samarali tashkil etishga yordam beradi.

Kalit so‘zlar: interaktiv darslar, ijodiy tafakkur, tasavvur qobiliyati, multimedia vositalari, loyiha asosidagi mashg‘ulotlar, vizual savodxonlik, san’at ta’limi, 5–7 sinflar.

Zamonaviy ta’lim jarayonida interaktiv metodlar o‘quvchilarning ijodiy tafakkurini rivojlantirish va tasavvur qobiliyatini mustahkamlashning samarali vositasi sifatida qaraladi. San’at darslarida multimedia vositalari, raqamli platformalar va loyiha asosidagi mashg‘ulotlar yordamida o‘quvchilar rang, shakl va kompozitsiya bo‘yicha bilimlarni amaliyotda qo‘llash imkoniga ega bo‘ladi. Boshlang‘ich bosqichda interaktiv mashg‘ulotlar o‘quvchilarga oddiy shakl va rang kombinatsiyalarini yaratish orqali vizual idrokni rivojlantirishga yordam beradi va darsga bo‘lgan qiziqishni oshiradi.

O‘rta bosqichda o‘quvchilar murakkab kompozitsiyalar yaratishni boshlaydi. Interaktiv darslar yordamida ular turli rang kombinatsiyalarini sinab ko‘radi, shakl va proporsiyalarni boshqaradi, yorug‘lik va soya effektlarini o‘rganadi. Loyihaviy mashg‘ulotlar o‘quvchilarning tanqidiy fikrlashini rivojlantiradi va o‘z ishlarini baholash ko‘nikmalarini shakllantiradi. Shu tarzda, interaktiv yondashuv o‘quvchilarning mustaqil fikrlash, ijodiy qarorlar qabul qilish va ijodiy jarayonda qatnashish qobiliyatini mustahkamlaydi.

Ilg‘or bosqichda o‘quvchilar mustaqil ijodiy loyihalar yaratadi va interaktiv platformalar yordamida turli texnikalarni uyg‘unlashtiradi. Shu bilan birga, o‘qituvchi virtual galereyalar va interfaol resurslar orqali o‘quvchilarning ishlari bilan tanishadi, fikr-mulohaza beradi va ijodiy jarayonni rag‘batlantiradi. Interaktiv darslar

O'RTA OSIYODA IJTIMOIIY VA GUMANITAR TADQIQOTLAR-Jurnali 1-son. 3-qism. Noyabr-2025

o'quvchilarda ijodiy tafakkur, muammoni hal qilish va vizual idrok qobiliyatlarini rivojlantiradi, san'at ta'limini interaktiv va zamonaviy qiladi.

Shu tariqa, interaktiv darslar orqali ijodiy tafakkur va tasavvur qobiliyatini rivojlantirish 5–7 sinf o'quvchilari uchun samarali pedagogik yondashuv bo'lib, ularni mustaqil fikrlashga, ijodiy qarorlar qabul qilishga va badiiy ijodda muvaffaqiyat qozonishga tayyorlaydi.

Interaktiv darslar orqali ijodiy tafakkur va tasavvur qobiliyatini rivojlantirish san'at ta'limining zamonaviy metodik yondashuvlaridan biridir. 5–7 sinf o'quvchilari uchun badiiy tafakkur va vizual idrokni shakllantirish jarayoni bosqichma-bosqich tashkil etiladi va o'quvchilarning rang, shakl, kompozitsiya va badiiy ifoda ko'nikmalarini mustahkamlashga qaratiladi. Interaktiv metodlar darslarni faqat nazariy bilim berish bilan cheklamay, o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlaydi, ularni amaliy mashg'ulotlar va loyiha asosida ishlashga jalb qiladi.

Boshlang'ich bosqichda o'quvchilar oddiy shakl va rang mashqlarini bajaradi, bu esa vizual idrokni rivojlantirish, rang uyg'unligini tushunish va badiiy qarorlar qabul qilish ko'nikmalarini shakllantirishga yordam beradi. Interaktiv platformalar, chizish ilovalari, multimediya taqdimotlari va virtual galereyalar o'quvchilarga rang palitrasini tanlash, shakl va kompozitsiyani boshqarish, yorug'lik va soya effektlarini o'rganish imkonini beradi. Shu bosqichda o'quvchilar o'z ishlarini eksperiment qilishni o'rganadi, turli rang va shakl kombinatsiyalarini sinab ko'radi va vizual qarorlar qabul qiladi.

O'rta bosqichda o'quvchilar murakkab kompozitsiyalar yaratishni boshlaydi. Interaktiv darslar orqali ular turli texnikalarni sinab ko'radi, loyihaviy mashg'ulotlarda guruh ishlari orqali ijodiy va muloqot ko'nikmalarini rivojlantiradi. Virtual galereyalar yordamida o'quvchilar boshqa madaniyat va san'at asarlari bilan tanishadi, ularni tahlil qiladi va o'z ishlarida qo'llashni o'rganadi. Loyihaviy mashg'ulotlar o'quvchilarda mustaqil fikrlash, tanqidiy qarorlar qabul qilish va ijodiy jarayonda faol ishtirok etish qobiliyatini mustahkamlaydi.

Ilg'or bosqichda o'quvchilar mustaqil ijodiy loyihalar yaratadi, interaktiv va raqamli platformalar yordamida murakkab kompozitsion yechimlarni amalga oshiradi va shaxsiy badiiy uslubini rivojlantiradi. Shu bilan birga, o'qituvchi interfaol resurslar va virtual baholash tizimlari orqali o'quvchilarning ishlari bilan tanishadi, fikr-mulohaza beradi va ijodiy jarayonni rag'batlantiradi. Bu yondashuv o'quvchilarga o'z ishlarini baholash va takomillashtirish, yangi texnikalarni sinash va ijodiy qarorlar qabul qilish imkonini beradi.

Interaktiv metodlar o'quvchilarda vizual tafakkur, rang va kompozitsiya bo'yicha mustaqil qarorlar qabul qilish, muammoni hal qilish va ijodiy tafakkur ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shu bilan birga, darslarni interaktiv qilish o'quvchilarda darsga qiziqish

O'RTA OSIYODA IJTIMOIIY VA GUMANITAR TADQIQOTLAR-Jurnali 1-son. 3-qism. Noyabr-2025

uyg'otadi, ularni ijodiy jarayonga jalb qiladi va san'atga bo'lgan qiziqishni oshiradi. Interaktiv darslar yordamida o'quvchilar turli madaniyat va badiiy an'analarni o'rganadi, ularni tahlil qiladi va o'z ijodida qo'llaydi, shu bilan san'at ta'limi zamonaviy va samarali darajaga ko'tariladi.

Ushbu metodika o'qituvchiga individual yondashuvni ta'minlash, o'quvchilarning ijodiy salohiyatini kuzatish va rag'batlantirish imkoniyatini beradi. Bosqichma-bosqich yondashuv va interaktiv metodlar yordamida o'quvchilar o'z badiiy qarashini mustahkamlaydi, ijodiy qarorlar qabul qilishni o'rganadi va san'atda muvaffaqiyat qozonish uchun zarur bo'lgan ko'nikmalarni shakllantiradi. Shu tariqa, interaktiv darslar orqali ijodiy tafakkur va tasavvur qobiliyatini rivojlantirish 5–7 sinf o'quvchilari uchun samarali va innovatsion pedagogik yondashuv hisoblanadi.

Interaktiv darslar orqali ijodiy tafakkur va tasavvur qobiliyatini rivojlantirish 5–7 sinf o'quvchilari uchun samarali pedagogik yondashuv ekanligi aniqlandi. Ushbu yondashuv o'quvchilarga amaliy mashg'ulotlar va loyiha asosida ishlash orqali nazariy bilimlarni mustahkamlash, rang, shakl va kompozitsiya bo'yicha ko'nikmalarni rivojlantirish imkonini beradi. Boshlang'ich bosqichda o'quvchilar oddiy shakl va rang mashqlarini bajarish orqali vizual idrok va rang uyg'unligi ko'nikmalarini mustahkamlaydi. O'rta bosqichda murakkab kompozitsiyalar, guruh ishlari va loyihaviy mashg'ulotlar orqali o'quvchilar tanqidiy fikrlash va ijodiy qarorlar qabul qilish ko'nikmalarini shakllantiradi. Ilg'or bosqichda esa mustaqil ijodiy loyihalar yaratish, shaxsiy badiiy uslubni rivojlantirish va interaktiv platformalardan foydalanish orqali o'quvchilarning vizual tafakkuri va tasavvur qobiliyati yuqori darajada rivojlanadi.

Interaktiv metodlar darslarni interaktiv va qiziqarli qilish, o'quvchilarni ijodiy faoliyatga jalb etish, san'atga bo'lgan qiziqishni oshirish va o'quvchilarning individual salohiyatini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, o'qituvchilar individual yondashuvni ta'minlaydi, o'quvchilarning ijodiy salohiyatini baholash va rag'batlantirish imkoniyatiga ega bo'ladi. Virtual galereyalar va multimedia resurslar o'quvchilarga turli madaniyat va badiiy an'analarni o'rganish, tahlil qilish va ijodiy jarayonda qo'llash imkonini beradi.

Shu tariqa, interaktiv darslar yordamida 5–7 sinf o'quvchilarining ijodiy tafakkuri va tasavvur qobiliyati rivojlantiriladi, ularning vizual savodxonligi oshiriladi va san'at ta'limi zamonaviy va innovatsion shaklga ega bo'ladi. Bosqichma-bosqich yondashuv va interaktiv metodlar o'quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantiradi, ijodiy qarorlar qabul qilishga o'rgatadi va san'atda muvaffaqiyat qozonish uchun zarur bo'lgan ko'nikmalarni shakllantiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

**O'RTA OSIYODA IJTIMOIIY VA GUMANITAR
TADQIQOTLAR-Jurnali
1-son. 3-qism. Noyabr-2025**

1. Шавдиров С. А. Подготовка будущих учителей к исследовательской деятельности // *Педагогическое образование и наука*. – 2017. – №2. – С. 109–110.
2. Shavdirov S. A. Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons // *Eastern European Scientific Journal*. – 2017. – №1. – С. 131–134.
3. Shovdirov S. Analyzing the Sources and Consequences of Atmospheric Pollution: A Case Study of the Navoi Region // *E3S Web of Conferences*. – EDP Sciences, 2024. – Т. 587. – С. 02016.
4. Shavdirov S. Method of Organization of Classes in Higher Education Institutions Using Flipped Classroom Technology // *AIP Conference Proceedings*. – AIP Publishing LLC, 2025. – Т. 3268. – №1. – С. 070035.
5. Hetland, L., Winner, E., Veenema, S., & Sheridan, K. *Studio Thinking: The Real Benefits of Visual Arts Education*. Teachers College Press, 2013.
6. Eisner, E. W. *The Arts and the Creation of Mind*. Yale University Press, 2002.
7. Mishra, P., & Koehler, M. J. *Technological Pedagogical Content Knowledge: A Framework for Teacher Knowledge*. Teachers College Record, 2006.
8. Dewey, J. *Art as Experience*. New York: Minton, Balch & Company, 1934.
9. Freeman, J., & Hedges, H. *Digital Technologies in Art Education: Enhancing Creative Learning*. Routledge, 2020.
10. Baymetov B. B., Shovdirov S. A. Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in the Process of Teaching Fine Arts // *International Journal on Integrated Education*. – 2023. – Т. 4. – №3. – С. 60–66.
11. Shovdirov S. TASVIRIY SAVODXONLIKKA OID O'QUV KOMPETENSIYALARNI SHAKLLANTIRISHDA O'QUVCHILARNI MANTIQUIY VA ABSTRAKT FIKRLASHGA O'RGATISH // *Евразийский журнал академических исследований*. – 2023. – Т. 3. – №12. – С. 193–196.
12. Shavdirov S. A. Tasviriy san'atni o'qitishda o'quvchilarning sohaga oid o'quv kompetensiyalarini shakllantirish omillari // *Inter Education & Global Study*. – 2024. – №1. – С. 8–14.